

Forskjell på journal og samhandlingsplattform.

Ein journal er sjølve dokumenteringsflata for helseopplysningar og andre funksjonar som eksempelvis saksbehandling av vedtak og fakturering for tenester. Definisjon:

«Journal er et helsepersonell eller en helseinstitusjons dokumentasjon om en pasient. Forskrift av 21. desember 2000 om pasientjournal fastsetter at det skal føres ordnede opptegnelser om hver enkelt pasient og de kontakter denne har med helsetjenesten. Forskriften er hjemlet i helsepersonelloven og flere andre helsetjenestelover»¹

Ein samhandlingsplattform knyter saman fleire system og nivå av helsetenestene slik at dei kan få tilgang til kvarandre sin informasjon og data på ein trygg og effektiv måte.

«Det er allerede etablert flere samhandlingsløsninger som bidrar til bedre og tryggere informasjonsflyt, som Helsenorge, kjernejournal, e-resept, meldingsutveksling, grunndata og HelseID, samt kodeverk og terminologier som må ligge i bunnen for at systemene skal kunne "snakke sammen"»²

I dag samhandlar store delar av helsetenesta med hjelp av telefonar, e-post, e-meldingar og brev. Dersom ein ber om helseopplysningar utanfor eigen organisasjon kan dei kome digitalt eller fysisk, men dette tek tid. Både for å finne tak i rett person som sitt på informasjonen, men også for å få den tilsendt. Utfordringane i helsevesenet ligg i hovudsak på mangelen på samhandlingsfunksjonalitet.

Økosystem (Best of breed) kontra Plattform/suiteløysing (best of suite)::

Når man tenkjer på økosystem innanfor IT, meiner man å velje det beste systemet for akkurat dem profesjonen som skal nytte systemet – best of breed. Det er fleire fordelar med bruk av økosystem generelt, blant anna er systemet og funksjonaliteten tilpassa sluttbrukaren. Slik som i dag, brukar vi Gericia i kommunehelsetenesta, HSpro på helsestasjon og Extensor i fysioterapi, og dei privatpraktiserande fastlegane nyttar Infodoc som pasientjournal. Men slik det er i dag er det ikkje samhandling i dette økosystemet, då det rett og slett ikkje finnst gode alternativ for meldingsutveksling per dags dato. Vi har derfor ikkje eit fullkommen økosystem i dag.

Plattform er det motsette av økosystem. Man har ein plattform som skal dekke alle profesjonane sine behov som vist over; kommunehelsetenesta, helsestasjon, lege og legevakt. Ein viktig definisjon på ei suiteløysing er ein eller fleire, samhengande datakjelder. Helseplattformen har samla data for sjukehus, fastlegar, helsestasjonar og pleie og omsorg i ei felles database, der dataen er skild frå kvarandre basert på tilgangsstyring og passar derfor heilt til definisjonen av ei suite-løysing. I og med at alle er i same plattform, jobbar man i same system. På den måten blir samhandlinga ivaretatt i plattformen (slik som Helseplattformen). Ein må nytte andre metodar for drive samhandling med aktørar utanfor aktuell plattform.

Ein kan anskaffe eit økosystem med fleire modular/komponentar/system som er spesialtilpassa dei ulike tenestene/profesjonane (best of breed), der disse knytast saman gjennom opne API-ar.

¹ <https://sml.snl.no/journal - helsevesen>

² <https://www.ehelse.no/programmer/samhandling/dette-er-program-digital-samhandling>

API (Application programming interface) er ei kode som brukast for å utveksle data mellom to eller fleire system eller applikasjonar. Ein API-integrasjon hjelper systema å kommunisere med kvarandre utan at menneske er involvert. Når API-et til to system er kopla saman, opnar det opp for ei straumlineforma deling av data og automatiserte prosessar. Nokon konkrete eksempel der API spelar ei sentral rolle er når du betalar med Vipps i ein nettbank eller du loggar inn via Google i Facebook.

For at systema skal «snakke saman» må leverandørane avtale korleis API-ane kan nyttast.

For at ein skal hente ut den totale gevinsten i eit økosystem gjennom anskaffing av optimale applikasjonar for kvar teneste, treng kommunane ei nasjonal samhandlingsløysing, som syt for at samhandling med eksterne aktørar er noko meir enn dagens løysing med e-meldingar. I dag er det Norsk Helsenett³ som er den nasjonale komponenten som står for elektronisk meldingsutveksling på ein trygg måte:

«All elektronisk meldingsutveksling av personidentifiserbare helse- og personopplysninger mellom virksomheter i helse- og omsorgssektoren skal foregå over Helsenettet. Norsk helsenett drifter og utvikler Helsenettet, som er et lukket nettverk for samhandling og elektronisk meldingsutveksling i helse- og omsorgssektoren i Norge. Det vil si at Helsenettet er en sikker digital arena for alle aktører i helse- og omsorgssektoren»

Samanstilling av fordelar og ulemper ved dei to alternativa⁴:

Økosystem (Best of breed)		Plattform (best of suite)	
Fordelar	Ulemper	Fordelar	Ulemper
Systema og funksjonalitet tilpassa funksjon/sluttbrukar	Har ofte ulike grensesnitt	Eit system å forholde seg til	Er ofte mindre brukarvennlege
Høgare brukarvennlegheit	Ivareta og vedlikehalde integrasjonar i økosystemet	Alt er ferdig integrert	Manglar ofte marknadsleiande funksjonalitet
Ofte enklare support og opplæring	Potensielt manglande samanhengande oppleving – må veksle mellom fleire system.	Ein leverandør å forholde seg til	Låst til ein stor leverandør. Gir lite fleksibilitet
Lang høgare utviklingstempo kontra plattform/suite			Storskala implementering
Ikkje låst til ein leverandør			
Programvare designa for eit spesielt fagområde			

³ <https://www.nhn.no/tjenester/veileder-for-elektronisk-meldingsutveksling/del-1-elektronisk-meldingsutveksling/elektronisk-meldingsutveksling>

⁴ [dokumentasjons-og-samhandlingslosninger-i-helse-og-omsorgssektoren rapport-april-2023.pdf](https://stjordan.kommune.no/dokumentasjons-og-samhandlingslosninger-i-helse-og-omsorgssektoren_rapport-april-2023.pdf) (stjordan.kommune.no)